

فرقہ - مکان - جوہر - نبی - مفتاح - اکابر - غربا - الطاف

مرقومۃ الذیل الفاظ میں واحد کی جمع اور جمع کا واحد بتاؤ۔

Define and exemplify the following :—

اضمار قبل الذکر - صرف متصرف - مصدر جعلی - فعل ناقص - مصدر مقتضب - اضافہ استثناء
مرکب امتزاجی -

اجزائی اصلیہ جملہ - صفت تخصیصی - مرکب مفید -

مرقومۃ الذیل کی تعریف مع نظائر لکھو۔

تہائی تعلیلی - باالصاق - الفاعلی -

Give an example for each of the :—

ہائمی نسبت - واو استبعاو - کان عطف - چہ تعلیلی - ش مصدری -

الف فاعلی - ہائمی الصاق وغیرہ کی ایک ایک نظیر دو۔

What words are usually written with the following :—

Corpet, Fruit, horses, Horps Elephant, Books,

مرقومۃ ذیل الفاظ کے ساتھ کون لفظ مستعمل ہوتے ہیں۔

شرح - ماہ - شاہ - مخفف form of the -

مطلوب - کذا لک - کہ او - مصنف - بحری - صحیح - کوہ - بیت - الی آخرہ - کلام

انکا اختصار بتلاؤ۔

Remark on the spelling of بوجیب and بوجوس

جو الہوس اور بوالعجب کے املا پر شرح یا حاشیہ لکھو۔

Do you say غلام علی or غلام علی - صاحب مل or صاحب مل state the rule and give examples:—

کیا تم صاحب مل کہتے ہو یا صاحب مل - غلام علی کہتے ہو یا غلام علی بیان کرو۔ قاعدہ اور نظائر دو۔

When is the ہائی مختفی omitted and when is it changed to

گ Give examples:—

کس وقت ہائی مختفی کی یا گرتی ہے اور کب (گ) میں بدلتے ہیں مع مثال دو۔

What kinds of compound terms مرکبات are the following:—

صاحب مل - ملک پیرا پیرا - میچران - کس مخوان -

مرقومۃ الذیل کس قسم کے مرکبات ہیں۔

Explain the واؤ in خورون and نمودن the الف in اندودن and

کسی - ویدنی - رہی - سعدی - in می final and تنکہ and زرہ in ہ اور

وانائی - قبلہ گاہی

بتاؤ - خورون اور نمودن کا واؤ - اندودن اور آورون کا الف زرہ

اور تنکہ کا (ہ) سعدی - رہی - ویدنی - کسی - قبلہ گاہی

وانائی - کی یا کونسی ہے۔

Give the various meanings of :— مگر۔ بلکہ۔ از۔ and این
ان الفاظ کے متعدد معنی بیان کرو۔

Example of :—

زوائد جملہ۔ ضمیر متصل۔ مرفوع و منصوب و مجرور۔ اضافت بیانی۔ اضافت تشبیہی
اضافت استعارہ۔ مجاز مرسل۔ تجنیس۔

Define :

تعریف کرو

حالت فاعلی۔ حالت اضافی۔ حالت جرئی۔ حالت نداء۔ اسم نکرہ۔ اسم معرفہ۔

The plurals of :—

انکی جمع لکھو

مکان۔ حاکم۔ غریب۔

And the singulars of :—

ان کی واحد لکھو۔

افعال۔ منازل۔ مناکب۔

What do you understand by

حروف شرط and حروف علت

حروف علت حروف شرط کسکو کہتے ہیں۔

How is س changed in امر

امر میں کس طرح سے (س) بدلتے ہیں

Give مثال۔ موقع۔ معنی of all this :—

بائی موافقت۔ بائی تشبیہ۔ بائی مزایدہ۔ تا انتہائی۔ الف الصاق۔ الف مصدر۔ الف عطف

تا ابتدائی۔ بائی استعلاء۔ الف مبالغہ۔

Define **فعل ناقص** what are **مصادر** of it:—

فعل ناقص کی اور اس کے مصادر لکھو۔

Give the cases of:—

حالات اسما و الفاظ لکھو

قسمت - فلک

Show the difference

فرق در میان بتلاؤ

مصدر - حاصل بالمصدر - امر و مضارع -

The Etymology of:—

انکی صرفی ترکیب بیان کرو۔

قزاقند - جلاب - مسور - خویشاوند - ایگینہ - مشعبد -

What is

صفت مشبہ and how it is formed.

صفت مشبہ کس طرح بنایا جاتا ہے۔

The Formation of:— **ماضی تہمیری - ماضی تشکی - ماضی مع القدرت - امر ماضی**

Explain how is **امر** formed

امر کس طرح بنایا جاتا ہے

What is **یامی موصول** and what are the other name for it:—

What is

علم بیان

علم بیان کی تعریف لکھو۔

What is

استعارہ عنایہ

استعارہ عنایہ کیا ہے

What is

کنایہ

کنایہ کی تعریف اور اس کے اقسام بیان کرو

مراعات النظیر کیا ہے بیان کرو
What is مراعات النظیر

Give the meaning of the following affixes

سار۔ ا۔ ان۔ زار۔ وند۔ ولس۔ وش۔ ویہ۔

مرفوعہ ذیل حروف جو الفاظ کے آخر میں آتے ہیں ان کے معنی بتلاؤ۔

Give the derivations of

انکا اشتقاق بتلاؤ۔

الچی۔ بازارگان۔ فیلسوف۔ وغیرہ۔

What is :—

غلو

غلو کیا ہے۔

Name all

حروف معنوی کہ مفید معنی اسم فاعل اند۔

How is جیم تازی changed

جیم تازی کس طرح بدلتے ہیں

Use the following letters in a sentence and give for each

letter a separate example.

جو الفاظ کہ نیچے آتے ہیں ان کو ایک جملہ میں مستعمل کرو۔ اور ہر ایک حرف کیلئے جدا گانہ

نظیر و۔ و۔ ک۔ ی۔ ا۔ ج۔ ب۔

The Book of Bostan is written in what Bahar :—

بوستان کی کتاب کس بحرین لکھی گئی ہے اس کا کیا نام ہے۔

How many kinds of pronouns are there.

ضمیر کتنے قسم کے ہیں

Write قرشتہ of حناہل What is

نکرہ مضاف

نکرہ مضاف کی تعریف لکھو

Write the biography of

سوانح عمری سعدی کی لکھو۔ سعدی۔

قواعد تقطیع

۱۔ شعر کے تقطیع کرنے میں الفاظ ملفوظہ کا اعتبار ہوتا ہے یعنی جو زبان سے نکلتے ہیں اور جو حروف کہ صرف کتابت میں ہو، بین اور بولے سجاوین وہ تقطیع میں شمار نہ ہونگے۔

۲۔ نون غنہ مثل جان۔ واو معدولہ مثل خواب۔ ہامی مخفی مثل نامہ۔ وچہ۔ وکہ۔ واو مثل علم و ہنر۔ و تو و چو۔ الف لام۔ مثل بال ضرور۔ اور فقط الف مثل بال فرض یہ تمام وقت تقطیع نہیں شمار کئے جاتے۔

۳۔ جس اضافت کا کسرہ دراز پڑتا جاتا ہے اسکی جگہ ایک (دی) تصور کرنی چاہئے اور الف مدودہ کو وقت تقطیع دو الف سمجھنا چاہئے۔ اسبطح حرف مشددا اگر کسی کلمہ میں واقع ہو تو اسکو بھی دو حرفوں کی جگہ جانتا چاہئے مثلاً فرخ کو بجائے فرخ سمجھنا چاہئے۔

۴۔ اگر حروف ساکن وسط میں دو سے زیادہ ہوں تو اول ساکن بحال رہے گا و دوسرا متحرک ہو جاوے گا باقی حذف ہو جاوے گا۔ مثل دوست غرضکہ تین ساکن اوزان شعر میں کہیں جمع نہیں ہوتے۔

نقشہ نام جو کثیر الاستعمال		نقشہ نام جو کثیر الاستعمال	
تقطیع	مثال	وزن بحر	نام بحر
بگنجد فعلوں کے ساتھ فعلوں کی حق در فعلوں قیاس - فعل -	بگنجد کہ وہاں ہی حق در قیاس	فعل جو ان فعلوں میں عمل دریا فعل	مستقل بہ متبع تصور یا محذوف
۱			
راز و راج - فاعلاتن - سگی درشن - مفاعلتن - گویم - فعلت -	راز و راجل با سگب درشن گویم -	فاعلاتن مفاعلتن - فعلت -	حقیقت مدرس بخون محذوف
۲			
بجزای متفعلت - صاحب سخن متفعلت - یا یا کوکن - متفعلت	بجزای متفعلت صاحب سخن کوکن	متفعلت متفعلت متفعلت	بہوشی سلم
۳			
شور و سحر - فاعلاتن - در و راج - فاعلاتن - شدہ بر اثر - فاعلاتن - بی صدا فاعلاتن -	شور و سحر بر راج شدہ بر اثر حیات	فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن	دل سخن مقصور
۴			
پاوشا ہا - فاعلاتن - جسم ہا را - فاعلاتن - در گزار - فاعلاتن	پاوشا ہا جسم ہا را گزار	فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن	دل مدرس مقصور
۵			

تقطیع	مثال	وزن بحر	نام بحر
عاقلا را - فاعلان - خبری - فعل ناقص - فعلات	عاقلان را بنبرد و پیش از آن	فاعلاتن - فاعلان - فعلات	رمل سدس - بحر ثانی - مقصور
بحر سری - مفعول - آهه ای - نیکذات - فاعلات	بحر سری آهه ای نیکذات	مفتعلن - فاعلات	سری - سدس - مملو - بحر ثانی
فلام زبر - مفاعلن - کسی هست - فاعلان - تو تا جدا - فاعلان - در انداخت	فلام زگر کسی هست تو تا جدا را نند	مفاعلن - فاعلان - فاعلات	بحر ثانی - بحر ثانی - مقصور
بجز هم - مفعول - ضایع - فاعلات - درگاه - مفاعلن - ری - بحر - فاعلان	بجز مفاعلن است در آن گویا بحر	مفاعلن - فاعلات	مفاعلن - بحر ثانی - بحر ثانی
بنامی شاه - مفاعلین - بدست - نازک - مفاعلین - خیال - فاعلان -	بنام شاه نازک خیالان	مفاعلین - فاعلان	بحر ثانی - سدس - مقصور
اگر آن رخ - مفاعلین - بدست - آرد - مفاعلین - و لای - مفاعلین -	اگر آن رخ شیرازی بدست آرد لای را	مفاعلین - فاعلان - مفاعلین	بحر ثانی - بحر ثانی - بحر ثانی
اقبال رخ - مفعول - بحر - مفاعلین - ز - در باب - مفاعلین - بحر - مفاعلین	اقبال بحر مگر در او در باب بحر را -	مفعول - مفاعلین - فاعلان	بحر ثانی - بحر ثانی - بحر ثانی

ضرب الامثال

	ضرب الامثال	
<p>۵- بزرانغم جان قصاب را غم پیشه - ۶ بدگهر با کسی وفا نکند -</p>	<p>امثال الف</p>	<p>۱- آمدن بار اوت رفتن با جانت - ۲- ارزان بعلت گران بحکمت -</p>
<p>امثال با و فارسی</p>		<p>۳- از خردوان خطا و از بزرگان عطا - ۴- از سپر تا خلف و خنجر بهتر -</p>
<p>۱- پیران نمی پند مریدان می پراشند - ۲- پیش از مرگ و او طلا -</p>		<p>۵- آب آمد تمیم بر خاست - ۶- اول طعام بعد کلام -</p>
<p>۳- پنج انگشت برابر نیست - ۴- پیش طبیب مرد پیش کار آرموده برو -</p>		<p>۷- اول خویش بعد درویش - ۸- آهسته بگو دیوار هم گوشش دارد -</p>
<p>۵- پیش درو غلو هر کس لاجواب است - ۶- پائے چراغ تاریک است -</p>		<p>امثال با و موحدہ</p>
<p>۷- پاچی بطواف کعبه حاجی نشود - ۸- پیش از حید بمصلا میرود -</p>		<p>۱- بزرگی بعقل است نه بمال - ۲- باوب بانصیب بے اوب شے نصیب -</p>
<p>امثال تار فوقانی</p>		<p>۳- بکاپل کارے مفرنا پندیرانه بشنو - ۴- باتنگ ظرفان شستن عمر ضایع گردنت -</p>
<p>۱- تو نگری بدل ست نه بمال - ۲- تشنه در خواب هم آب بیند - ۳- ترکی تمام شد -</p>		<p>۵- با اوب باش تا بزرگ شوی -</p>

<p>۴۔ چون قضا آید طبیب ابلہ شود ۵۔ چہ نسبت خاک را با عالم پاک۔ ۶۔ چو کفر از کعبہ بر خیزد کجا ماند مسلمانی۔</p>	<p>۴۔ تہی دست رو سیاہ۔ ۵۔ تا نباشد چیز کہ مردم گویند چیز نا۔</p>
<p>امثال شمار ششم</p>	<p>امثال شمار ششم</p>
<p>امثال حار مہملہ</p>	<p>۱۔ ثابت قدم بگفت کسی بدنہی شود۔ ۲۔ ثواب روزہ بیغناہ آن روز می نشود۔ ۳۔ ثواب راہ بخاند صاحب خود میبرد۔ ۴۔ ثابت شدن بدست قاضی۔</p>
<p>۱۔ حساب دوستان در دل۔ ۲۔ حکم حاکم مرگ مفاجات۔ ۳۔ حلوا خوردن از روسے باید۔ ۴۔ حرف حریف را می شناسد۔ ۵۔ حرف میماند وقت نمی ماند۔ ۶۔ حب وطن از ملک سلیمان خوشتر۔</p>	<p>امثال جمعیم</p>
<p>امثال حار معجمہ</p>	<p>۱۔ جائے استخوان خالی ست۔ ۲۔ جویندہ یا بندہ۔ ۳۔ جو فروختن و گندم نمودن۔ ۴۔ جو آب جاہلان باشد خموشی۔ ۵۔ جہان دیدہ بسیار گوید و روغ۔</p>
<p>۱۔ خود غلط انشا غلط۔ املما غلط۔ ۲۔ خود پسند پسند خلق نباشد۔ ۳۔ خود نصیحت دیگرانرا نصیحت۔ ۴۔ خر قیمت زعفران چہ داند۔ ۵۔ خفتہ را خفتہ کی کند بیدار۔</p>	<p>امثال جمعیم فارسی</p>
<p>امثال وال مہملہ</p>	<p>۱۔ چاہ کن را چاہ دپیش۔ ۲۔ چشم مار روشن دل ماشاد۔ ۳۔ چہ خوش چران باشد۔</p>

<p>۶-۶۔ راستی رازوال کے باشند۔</p>	<p>۱۔ دست خود وہاں خود و نخوری بیان خود</p>
<p>امثال زراعت</p>	<p>۲۔ دوست شاد و دشمن پائمال۔</p>
<p>۱۔ زبان خلق نقارہ خدا۔</p>	<p>۳۔ در غلور احوال غلط نباشد۔</p>
<p>۲۔ زمین سخت آسمان دور۔</p>	<p>۴۔ دیدن شنید گواہ شد۔</p>
<p>۳۔ زیارت بزرگان کفارہ گناہ۔</p>	<p>۵۔ دشمن و انا بہ از دوست نادان۔</p>
<p>۴۔ زبر بر سر فولاد نہی نرم شود۔</p>	<p>۶۔ دنیا پنجرہ زہ است۔</p>
<p>۵۔ زمین ترکیب و پیدا شد سرخر۔</p>	<p>امثال ذوال معجزہ</p>
<p>۶۔ زصد تیر آید یکی بر نشان۔</p>	<p>۱۔ ذرہ را با خورشید چه نسبت۔</p>
<p>سین ہمسالہ</p>	<p>۲۔ ذوالفقار علی در نیام نباشد۔</p>
<p>۱۔ سرود بستان یاد و بانیدن۔</p>	<p>۳۔ ذوق گلچین اگر داری سوی گلزارو</p>
<p>۲۔ سگ زرد برد اور شغال۔</p>	<p>۴۔ ذوق چین ز خاطر بلبل نمی رود۔</p>
<p>۳۔ سلام روستائی بغیر ضعیفیت</p>	<p>امثال راء ہمسالہ</p>
<p>۴۔ سخن راست تلخ میشود۔</p>	<p>۱۔ ریمان سوخت لیکن کچی نرفت۔</p>
<p>۵۔ سگ حق شناس از مردم ناقص شناس۔</p>	<p>۲۔ راستگو را ہمیشہ راحت در پیش است۔</p>
<p>۶۔ سگ حضور بہ از جبر اور دور۔</p>	<p>۳۔ رضائی مولی از ہما اولی۔</p>
<p>شین معجزہ</p>	<p>۴۔ راہ راست برو اگر چه دور است۔</p>
<p>۱۔ عورت شنیدہ کی بود ما شنید دیدہ۔</p>	<p>۵۔ رازول جز بیار نتوان گفت۔</p>

صرب الامثال

<p>۱- طامع همیشه ذلیل است - ۲- طیب مهربان از دیده بیمار می افتد - ۳- طفل شکیب ندارد -</p>	<p>۱- شایان چه عجب گریه نوازند گدارا - ۲- شمشیر مردان خالی نباشد - ۳- شکر فحشی عالم بالا معلوم شد - ۴- شوق دل بر که باشد پیری در کار نیست -</p>
<p>ظامی معجمه</p>	<p>صاد معجمه</p>
<p>۱- ظاهر از شیخ و باطن از شیطان - ۲- ظاهر عنوان باطن است - ۳- ظلم ظالم باعث ویرانی اوست - ۴- ظرفیکه سنگ بسید با استعمال نیاید - ۵- ظرف شکسته صدای نمی دهد -</p>	<p>۱- صورت بین حالش پیرس - ۲- صد لاشه بلا شد - ۳- صاحب غرض مجنون می باشد - ۴- صدر هر جا که نشیند صدر است - ۵- صدقه دادن رو بلا -</p>
<p>عین معجمه</p>	<p>۱- عین نیکان بدانرا سود نیست -</p>
<p>۱- عبارت از نظیر بنظیر شود - ۲- عاقل را اشاره بس است - ۳- علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد - ۴- عذر گناه بدتر از گناه - ۵- عشق و مشک پنهان نمی ماند - ۶- عشق است و هزار بدگمانی</p>	<p>ضاد معجمه</p>
<p>غین معجمه</p>	<p>۱- ضامن بدست کیسه - ۲- ضرب ضرب اول - طار معجمه ۱- طلعت زریا به از خلعت و بیا - ۲- طایه پنهان است چنانچه پنهان گشت است -</p>

<p>۴-۶- قدر عیسی کجاست تا سد خر۔ ۵- قضیة زمین بر سر زمین۔ ۶- قدر جو هر جو سری داند ۵ قدم نامبارک مسعود۔ گریه بار و برار و</p>	<p>۱- غم فردا امروز نباید خورد۔ ۲- غرق شده را بفرایو چه سود۔ ۳- غریب هر دلخیز۔ ۴- غربت دیده مهربان می باشد۔ ۵- غنی هر چند کریم باشد سفره را براه نمی اندازد ۶- غضب مرد محک اوست۔</p>
<p>کاف تازی</p>	<p>الفاء</p>
<p>۱- کار تقدیر به تدبیر راست نیاید۔ ۲- کوتاه خردمند به از نادان بلند۔ ۳- کم خرج بالانشین۔ ۴- کرفنی خویش آمدنی پیش۔ ۵- ۶- کس نگوید که دوع من نیست ۷- کس ندیدم که گم شد از راه راست</p>	<p>۱- فکر زاید دیگر و سوداے عاشق دیگر ۲- فراخ روزی را با قحط چه کار۔ ۳- فکر هر کس بقدر همت اوست۔ ۴- ۶- فریاد سگان کم نمکند رزق گذاران ۵- فترک جوانمردان دستا و نیرامید است ۷- فال شکو بنین بهر کارے۔</p>
<p>کاف فارسی</p>	<p>قاف</p>
<p>۱- گریه کشتن روز اول۔ ۲- گداگر همه عالم بهر دوهند گدا است ۳- ۶- گریه بوقت بود و ابا شد۔ ۴- گریه بوقت به از خنده بیوقت۔ ۵- ۶- گویم مشکل مگر گویم مشکل۔</p>	<p>۱- ۶- تجب چون پیر شو پیشه کند دلالی۔ ۲- ۶- قدر قیمت است بعد زوال۔ ۳- ۶- قهر درویش بر جان درویش۔</p>

<p>۱۱- مدعی سست گواہ چیت۔</p>	<p>۶- گذشت آنچه گذشت۔</p>
<p>۱۲- مشتے نمونہ از شر واری۔</p>	<p>امثال لام</p>
<p>۱۳- مشتے کہ بعد از جنگ بیاو آید بکله خود</p>	<p>۱- لیلی را بچشم مجنون باید دید۔</p>
<p>۱۴- مطلب سعیدی دیگر است۔</p>	<p>۲- لعنت بکار شیطان۔</p>
<p>۱۵- ۶- ملک خطه اشک نیست پائی گدا اشک نیست</p>	<p>۳- لذت تیشه از کوبن باید پرسید۔</p>
<p>۱۶- ۶- مارا چه ازین قصه که گاؤ آند و خر رفت</p>	<p>۴- لنگ بجز کور بجز پیر مخر۔</p>
<p>امثال نون</p>	<p>امثال میم</p>
<p>۱- نیم حکیم خطرہ جان۔</p>	<p>۱- مردہ بدست زندہ۔</p>
<p>۲- نیم بلاخل ایسان۔</p>	<p>۲- مرد بے زر همیشه رنجور است۔</p>
<p>۳- ۶- نام روزند همیشه لاف مردی۔</p>	<p>۳- مرد دم زندہ دل ہرگز نمیرد۔</p>
<p>۴- نام رستم بہ از رستم۔</p>	<p>۴- مرگ انبوه حشمتے دارو۔</p>
<p>۵- نقل کفر کفر نباشد۔</p>	<p>۵- مال عرب پیش عرب۔</p>
<p>۶- ناگردہ آرمان و گردہ پشیمان۔</p>	<p>۶- مال مردہ پس مردہ۔</p>
<p>۷- نمک خوردن و نمکدان شکستن۔</p>	<p>۷- ۶- مال حرام بود بجائے حرام رفت۔</p>
<p>۸- ۶- نازبران کن کہ خریدار شست۔</p>	<p>۸- مومن موم دل کافر سنگدل۔</p>
<p>۹- ۶- سندر وئی رہائی نہ راہ گیریز۔</p>	<p>۹- مشک آگشت کہ خود بوید نہ کہ عطار گوید</p>
<p>۱۰- نادان سخن گوید و نا قیاس کند۔</p>	<p>۱۰- محنت بر باد کند لازم۔</p>

امثال واو

- ۹۔ ہرگز اصبر نیست حکمت نیست۔
 ۱۰۔ ہرگز مٹت نخور و بمٹت خویش مینازد
 ۱۱۔ ہمزنگ ضرر ندارد۔
 ۱۲۔ ہم فال و ہم تماشا۔
 ۱۳۔ ہر دروے را دوائے ست۔
 ۱۴۔ ہر کردہ را جزائی ست۔
 ۱۵۔ ہر فرعونی را موسائے۔
 ۱۶۔ ہر نر و دے را پشے۔

- ۱۔ ولی را ولی می شناسد۔
 ۲۔ وای بران خورده کہ تنها خوری۔
 ۳۔ وقت از دست رفتہ باز بدست نیاید۔
 ۴۔ وظیفہ گر طلبی رو ہنر بدست آور۔
 ۵۔ وقت ضرورت چونان گذرے۔
 دست بگیر و سر شمشیر تیز۔

امثال ہا و ہوز

- ۱۷۔ ہر بہارے را خزائے۔
 ۱۸۔ ہر کمالے را زوالے۔
 ۱۹۔ ہمسایہ بد خار و رہلو۔

- ۱۔ ہر کہ با بدان نشیند نیکی نہ بیند۔
 ۲۔ ہمت مردان مدد خدا ہے۔

امثال یار تختانی

- ۱۔ یکی را بگیر و دیگرے را دعوی کن۔
 ۲۔ یک نشد و دوشد۔
 ۳۔ یک من علم را وہ من عقل می باید۔
 ۴۔ یک یوسف ہزار خریدار۔
 ۵۔ یک انار صد بیمار۔

- ۳۔ ہر کہ از خدا ترسد از وی باید ترسد۔
 ۴۔ ہر چه خدا خواست ہمان می شود۔
 ۵۔ ہر روز عید نیست کہ جلو او خوردگی۔
 ۶۔ ہر چه با دبا و اگشتی در آب انداختیم۔
 ۷۔ ہر کس بخمال خویش خطلی وارد۔
 ۸۔ ہر کس از فرزند خویش خوش نماید۔

۶ - یک توبه صدگناه را کافی است - ۷ - سیار باقی صحبت باقی - ۸ - یک حمایت بصد شکار -

خاتمه کتاب

الحمد لله والمنة که رساله سحر القوائد بعد نو ترسیم و ترتیب نقشه جات و سوانح عمری شعرا و نظم و شعر و غیره
 باروم بتاریخ غره رمضان ^{۱۳۲۹} با اختتام رسید و فکر تالیف یک لخت از دل نور گردید خداوند تو میدانی این
 کار کرده ام برای فائده بندگان تست قسم اگر کتابان من بنده از راه کرم عفو کنی شایان تست

ملوفه

رباعی

یار پندیر آنکه کتابت کتاب ما	خواند هر آنکسی که زر غبت کتاب ما
آن هر دورا پیر و جهان دار سر خرو	گردان قبول اهل فراست کتاب ما

هر که طالب این نامه محقر است بخد متشن چنین عرض احقر است

قطعه

ای ز راه لطف من این نامه را انصاف کن	روز شب خون جگر خور و دم چها انصاف کن
من پست ز حمت کشیدم عیب جوئی تو کنی	این چه انصاف است ای مرد خدا انصاف کن

رباعی

این نامه چو بیند مرا یاد کنید	از قاتل خیر و دعا یاد کنید
بر خون جگر خور و ن من کرده نظر	ولسوز چنین رفت کجا یاد کنید

مشهد
 بهار ۱۳۳۰

افلاک

اس کتاب کی جیٹری سب ضابطہ پوچھی ہے کوئی

صاحب کسی جگہ بلا اجازت مولف کے خراؤ کلا قصد

طبع نہ کریں اور نفع کے عوض نقصان نہ اٹھائیں فقط

مراقبہ

شیخ حمید الرحمن مدرسہ فوقانیہ بلوچستان سرکار عالی

موقوفہ

کتاب دو جام پوچھی پوچھی شاپ عبدالرزاق اینڈ کو واقع

گجرات جاکان و سبہ مقام زیندہ سی بدوکان

کچھی ٹاؤن اینڈ کو